

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ НАУКИ В УРСР ТА В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ В ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SCIENCE IN THE USSR AND IN INDEPENDENT UKRAINE AT THE UNIVERSITY OF LVIV

Шпак Н.Р., аспірант, асистент кафедри адміністративного та фінансового права
Львівський національний університет імені Івана Франка

Правова наука на юридичному факультеті Львівського університету розвивалася досить строкато, на що вплинули різні політичні перипетії, які відбувалися з територією України впродовж століть. Це відобразилося на втраті багатьох джерел, які б допомогли критично оцінити зміни і процеси розвитку науки, та відповідно на складності і стані вивченості цієї теми.

У статті методологічно ми дотримуємося компаративного аналізу. Розглянуто архівні джерела, які зберігаються в Архіві Львівського національного університету імені Івана Франка та Протоколи засідань Вченої ради юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Мета статті – простежити розвиток адміністративно-правової науки цієї установи впродовж 1970-х років та як вона модифікувалася в період незалежності України. Основний інтерес для нас становить виявлення змін, які адміністративно-правова наука пройшла на зрізі епох, вплив марксистсько-ленінської парадигми на діяльність кафедри та особливості освітнього процесу зараз.

Порівняльна характеристика розглянута на таких прикладах: науково-дослідна робота викладачів кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету Львівського університету, публікації, рецензії викладачів, теми їхніх досліджень. Окрему увагу приділено роботі зі студентами та їхнім науковим дослідженням, які мали різне спрямування. Також розглянуто співпрацю з іншими навчальними закладами, програми обмінів науковцями, що сприяли запозиченню нових методів навчання, розширенню знань та обміну досвідом, розвитку освіти та підвищенню репутації кафедри й університету загалом. Висвітлено курси, спецкурси кафедри адміністративного права, які формувалися на запиті потреб держави та суспільства. Всі ці аспекти репрезентують напрям розвитку адміністративно-правової науки та її становлення в цей період.

Ключові слова: юридичний факультет, адміністративно-правова наука, становище науки, радянська ідеологія, викладацька діяльність, історія права, історія університету.

The legal science at the Law Faculty of Lviv University has developed quite a lot, which was influenced by various political processes that have taken place on the territory of Ukraine over the centuries. This has resulted in the loss of many sources that would help to critically assess the changes and processes of development of the science, and, accordingly, in the complexity and state of research on this topic.

In this article, we use a comparative analysis as our methodology. The article focuses on archival sources stored in the Archives of the Ivan Franko National University of Lviv and the Minutes of the meetings of the Academic Council of the Law Faculty of the Ivan Franko National University of Lviv. The aim is to trace the development of administrative and legal science at this institution during the 1970s and how it has been modified during the period of Ukraine's independence. We are mainly interested in identifying the changes that administrative law science has undergone at the crossroads of epochs, the influence of the Marxist-Leninist paradigm on the activities of the department and the peculiarities of the educational process today.

The comparative characteristic is examined on the following examples: research work of the teachers of the Department of Administrative and Financial Law of the Law Faculty of Lviv University, publications, reviews of teachers, and topics of their research. Particular attention is paid to the work with students and their research, which had different directions. Cooperation with other educational institutions, exchange programmes for scientists, which contributed to the adoption of new teaching methods, the expansion of knowledge and exchange of experience, the development of education and the enhancement of the reputation of the department and the university as a whole, are also considered. Courses, special courses of the Department of Administrative Law, which were formed at the request of the needs of the state and society, are covered. All these aspects represent the direction of development of administrative law and its formation during this period.

Key words: law faculty, administrative and legal science, the status of science, Soviet ideology, teaching activity, history of law, history of the university.

Окреслена проблематика є доволі малодослідженою. Наявні доробки лише побіжно розглядають ці питання, окремі аспекти висвітлено у працях науковців юридичного факультету ЛНУ імені І. Франка: Володимира Качнича, Бориса Тищика, Ігоря Бойка; у працях науковця історичного факультету ЛНУ імені І. Франка Володимира Качмара; у працях польського дослідника Адама Редзика.

Адміністративно-правова наука в УРСР перебувала в чітких рамках та обмеженнях, що вплинуло на напрям наукових досліджень та розвиток державного апарату загалом, це можна простежити, якщо порівняти рівень розвитку науки в демократичних країнах [17, с. 58]. Збережені архівні документи чітко розкривають це питання. Говорячи про ідеологічний контроль університету, варто відзначити такі впливи радянської системи: 1. Розпочалися репресії у кадровій політиці університету, з 1939 року тривали арешти, які продовжилися у 1945 році і завершилися звільненнями з роботи та виїздом зі Львова «за власним бажанням» багатьох поляків. Збереглися накази, які свідчать про перевірки особової інформації працівників,

студентів, доля яких переплітається з Львівським державним університетом, проводилися повторні перегляди особових матеріалів по кадрах тощо. 2. Розпочалися великі перевірки літератури, яка зберігалася у сховищах бібліотеки і на кафедрах університету, щоб визначити книги, які можуть бути в загальному доступі за ідейним змістом, для контролю цього процесу створювалися спеціальні комісії. В Науковій бібліотеці ЛНУ імені І. Франка спецфонд як відділ офіційно почав існувати з 1948 року. 3. Навчальний процес на кафедрах мав ідейно-політичне спрямування, викладачі зобов'язувалися його впроваджувати та працювати зі студентами у цьому напрямі.

Науково-дослідна робота юридичного факультету велася на основі виокремленої конкретної проблеми, навколо якої розробляли основні теми, в більшості їх визначали і встановлювали на з'їздах КПРС, де зберігалася ідейна спадщина В. І. Леніна щодо питань держави і права. В 1971 році була затверджена тема «Закономірності розвитку соціалістичної держави та суспільства, що координується Науковими Радами АН УРСР та СРСР»

[1, с. 7]. У 1973 році ця тема була такою ж [2, с. 73]. Саме над цією проблематикою зобов'язувалися працювати усі кафедри юридичного факультету і хоч її формулювання періодично змінювалося, суть залишалася тією ж. Крім того, рішення з'їздів КПРС накладали на них додаткові вимоги, як, наприклад, видання колективної монографії, присвяченої 50-річчю утворення Спілки РСР «Урочистість ленінських ідей про державу та право в Україні» [1, с. 8].

Маючи загальну тему досліджень, яку вказано вище, кожна кафедра виконувала власний план науково-дослідної роботи. Кафедра державного і адміністративного права в 1973 році виконувала комплексну тему «Організація і діяльність державного апарату СССР і зарубіжних європейських соціалістичних країн», у межах якої мали бути підготовані такі роботи: до прикладу, доцент І. В. Март'янов досліджував «Діяльність наглядових комісій із забезпечення законності», розділ навчального посібника «Нагляд органів прокуратури за законністю в діяльності організацій громадської самодіяльності»; доцент В. І. Чушенко виконував дослідження на тему «Структура, термін повноважень, порядок роботи Народних зборів Народної Республіки Болгарії», розділ монографії «Представні органи державної влади НРБ»; доцент Г. П. Бондаренко досліджував «Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень», розділ навчального посібника «Адміністративний процес у СРСР» [2, с. 75–76].

У сучасний період на кафедрі адміністративного та фінансового права затверджуються теми науково-дослідної роботи на три роки, після чого про їх виконання відбувається звітування. На 2021–2023 роки була обрана тема «Удосконалення актів адміністративного та фінансового законодавства України» [13, с. 9].

Звіти про наукову роботу кафедри адміністративного та фінансового права демонструють нам глобальність досліджень, теми, які розглядають та розкривають низку актуальних проблем цієї науки і пропонують шляхи їх вирішення. До прикладу, у 2016 році серед них досліджено залежність забезпечення соціально-економічних прав держави від фінансово-економічних можливостей, у висновках сформульовано об'єктивні закономірності вказаних явищ; при розробці національного законодавства про адміністративну процедуру запропоновано керуватися наявними у континентальній правовій системі моделі з окремими елементами англо-американської правової системи; запропоновані критерії розмежувань категорій «адміністративний процес» від «адміністративної процедури»; з'ясовано головні елементи податкових законів Польщі, Чехії, а також причини проведення кодифікації; визначено засоби адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки в Україні та запропоновані шляхи вдосконалення чинного законодавства в цій сфері.

Діяльність викладачів як науковців зобов'язує їх поглиблювати знання в цій сфері, проводити дослідження, готувати публікації.

У 1971 році обговорювали рецензії на такі книги: «Радянське державне право» (Москва, 1970) та «Державне право СССР» (за редакцією проф. С. С. Кравчука, видавництва «Юридична література», Москва, 1971) [1, с. 30]; писали відгуки на кандидатські дисертації та автореферати: А. А. Чувпіло «Господарські об'єднання в системі галузі управління промисловістю», І. Г. Деревягіна «Місце моралі та права у розвитку комуністичного ставлення до праці», Н. І. Корнієнко «Правовий стан відділів та управлінь виконавчих комітетів місцевих Рад Української РСР», Г. М. Рахіяшвілі «Міністерства союзної республіки», А. Б. Пешкована «Проблеми адміністративно-правового методу регулювання радянських суспільних відносин» [1, с. 30].

У документі «Соціалістичні зобов'язання кафедр», який затвердив в. о. завідувача кафедри державного та адміністративного права доцент В. І. Чушенко, вка-

зано, що на ротопринті мали з'явитися такі дослідження: «Прокурорський нагляд – засіб забезпечення законності в роботі організацій громадської самодіяльності» доцента І. В. Март'янова; «Народні Ради Народної Республіки Болгарії» доцента В. І. Чушенка; «УРСР – рівноправний суб'єкт міжнародного права» доцента В. В. Преображенської [3, с. 12]. Згадано підготовку до друку монографії «Адміністративна відповідальність в СРСР» доцента Г. П. Бондаренка та статей у журналі «Радянське право»: «Роль місцевих Рад в трудовому вихованні молоді» викладача І. І. Короля, «Взаємодія органів народного контролю з іншими контролюючими органами» доцента І. В. Март'янова. А також низку конспектів лекцій і навчальних посібників: «Представницькі органи державної влади НРБ» доцента В. І. Чушенка, «Право міжнародних договорів» доцента В. В. Преображенської, «Адміністративна відповідальність в СРСР» доцента Г. П. Бондаренка [2, с. 46].

У науковій роботі також брали участь практичні працівники, що свідчить про унікальність досліджень та їхню практичну складову. Є згадка про залученість завідувача оргінструктурського відділу Львівського облвиконкому О. І. Лімаренка та начальника відділу загального нагляду прокуратури Львівської області О. О. Проніна [1, с. 35].

Ця практика продовжується і зараз, викладачі долучаються до написання монографій, підручників, навчальних посібників, словників, статей, перекладають наукові праці, виступають з доповідями на конференціях. Крім того, займаються іншими формами наукової діяльності, а саме роботою в спеціалізованих вчених, експертних радах, рецензуванням та опонуванням дисертацій, керують аспірантами у їхніх наукових дослідженнях тощо. Як результати такої діяльності Вчена рада юридичного факультету (розглянуті засідання останніх років) рекомендувала до друку монографію доцента кафедри адміністративного та фінансового права А. М. Школика «Адміністративно-процедурне законодавство та його систематизація», 2020 р. [5, с. 17]; а також навчальний посібник «Юридична наука в Львівському університеті у персоналіях» доцента кафедри адміністративного та фінансового права В. С. Кахничка, 2023 р. [6, с. 2–3].

Науково-дослідна робота залишається важливою сферою діяльності викладачів, оскільки дає можливість отримати вищий науковий ступінь та розвиває адміністративно-правову науку. В. В. Решота для здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес» підготував дисертаційне дослідження на тему «Застосування джерел адміністративного права в судочинстві України» [10, с. 2]. Н. Т. Паславська для здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 081 «Право» провела дисертаційне дослідження на тему «Адміністративна юстиція ФРН: становлення, розвиток та функціонування» [9, с. 14–15]. Професор В. В. Решота для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» досліджував тему «Спрощене позовне провадження в адміністративному судочинстві України» [12, с. 2]. О. В. Ільницький для здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 081 «Право» підготував дисертаційне дослідження на тему «Фінансово-правова характеристика управління бюджетними коштами» [13, с. 6].

Теми дисертацій аспірантів: О. О. Бідак – аспірант денної форми навчання працює над темою «Проведення в типових та зразкових справах в адміністративному судочинстві», науковий керівник доцент В. В. Решота; О. П. Куманська-Нор – аспірант заочної форми навчання досліджує «Адміністративні послуги у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно в Україні в умовах децентралізації», науковий керівник М. М. Кобилецький [14, с. 2–3]; І. Р. Кабат проводить дослідження

про «Адміністративно-правове регулювання дозвільної процедури в будівництві», науковий керівник доцент Н. В. Янюк; Л. М. Павліш працює над темою «Юрисдикція адміністративних судів України і Республіки Польща: порівняльно-правова характеристика», науковий керівник професор М. М. Кобилецький [15, с. 4]; Р. А. Пристай досліджує «Адміністративно-правові механізми захисту персональних даних в соціальних мережах в Україні», науковий керівник професор М. М. Кобилецький; Ю. А. Багряк працює над темою «Правове регулювання цифровізації містобудівної діяльності в Україні», науковий керівник професор В. В. Решота; С. Ю. Шовгенко досліджує «Правове регулювання оподаткування нерухомого майна в Україні та Європейському Союзі», науковий керівник доцент Р. С. Шандра [8, с. 2]; Ю. С. Пахут проводить дослідження про «Правове регулювання оподаткування малого та середнього підприємництва в Україні та країнах Європейського Союзу: порівняльно-правове дослідження», науковий керівник доцент Р. С. Шандра [11, с. 2].

Тематика доповідей студентів на університетській конференції по секції державного та адміністративного права: «XXIV з'їзд КПРС про підвищення ролі Рад депутатів трудящих» студент 2 курсу В. Міщенко, «Права і обов'язки радянських громадян у світлі рішень XXIV з'їзду КПРС» студент 2 курсу А. Данилевич, «Державна влада і особа в СРСР» студент 2 курсу Ю. Бубес, «Союзна республіка» студент 5 курсу Г. Денисенко, «Критика буржуазних вчень про конституцію» студент 5 курсу Н. Федіна, «Законодавчий процес в СРСР, поняття та стадії» студент 2 курсу В. Шаруда, «Демократизація організаційно-масової роботи місцевих Рад депутатів трудящих» студент 2 курсу О. Решетняк, «Адміністративний процес в СРСР» студент 4 курсу Є. Шевчук, «Управління в галузі юстиції» студент 3 курсу В. Юрченко, «Переконавання і примус в радянському державному управлінні» студент 3 курсу Л. Киричок, «Суть і значення принципу однакості великих держав ООН» студент 5 курсу Шевчук, «Участь молоді в роботі органів державного управління» студент 3 курсу Л. Беляев, «Соціальна відповідальність радянського студента» студент 3 курсу Гришук [2, с. 105–107]. Теми, як можна побачити, різносторонні, але в межах радянської ідеології.

Щодо сучасних досліджень студентів є такі теми магістерських робіт на спеціалізації «Адміністративна юстиція»: «Адміністративно-правове забезпечення надання електронних адміністративних послуг» студент В. О. Борисюк, «Адміністративно-правове регулювання відкритих даних» студент Л. А. Голіней, «Адміністративна процедура видачі дозвільних документів у сфері містобудівної діяльності» студент Ю. В. Живчук, «Процедура прийняття індивідуальних адміністративних актів в Україні» студент Б. М. Комар, «Оскарження постанов в справах про адміністративну відповідальність» студент Д. Ю. Лебедев, «Правові засади регулювання фінансових правовідносин в Україні» студент О. А. Ляхович, «Адміністративна відповідальність за неподання декларацій уповноваженими особами» студент В. А. Майданський, «Правовий порядок ухвалення актів планування у сфері містобудівної діяльності» Ю. В. Маруняк, «Медіація та врегулювання спору за участю судді в адміністративному судочинстві» студент М. М. Нижник, «Право на доступ до публічної інформації та гарантії його реалізації» студент С. Ю. Фурман, «Адміністративна процедура за законодавством окремих держав-членів Європейського Союзу: порівняльно-правовий аналіз» студент М. В. Чирик, «Декларування як форма контролю за доходами та майном фізичних осіб» студент Ю. Р. Шелест; на спеціалізації Правосуддя і судово адміністрування: Правовий статус учасників адміністративного судочинства в Україні» студент І. А. Онишкевич; на спеціалізації Адвокатура: «Правовий статус фізичної особи як

суб'єкта оподаткування» студент Т. М. Басюк, «Управління ринками фінансових послуг в Україні» студент Ю. Ю. Козич; на спеціалізації Юридичне забезпечення євроінтеграції України: «Адміністративно-правове регулювання реадмісії в Україні» студент Н. А. Козич [7, с. 9–10]. Якщо порівнювати теми досліджень студентів в УРСР та в незалежній Україні, можна простежити, що роботи більш розширені і глобальні. Зважаючи на те, що багато джерел зараз доступні, можна переглянути і дослідити, роботи студентів мають відповідний науковий рівень і базуються на практичних прикладах, а не теоретичних. У радянський період чимало документів було засекречено, що ускладнювало процес дослідження.

Ще однією порівняльною характеристикою є програма обміну науковцями. Кафедра державного та адміністративного права підтримувала контакти з юридичними факультетами закладів вищої освіти інших міст: Києва, Мінська, Харківського юридичним інститутом, Інститутом держави і права АН УРСР та іншими, що також мало свій вплив на формування науки [2, с. 28]. В 1973–1974 роках були такі візити: кафедру історії та теорії держави та права відвідав доцент університету імені Кюрі-Склодовської в Любліні Редер; на кафедрі кримінального права, процесу і криміналістики були запрошені професор Московського університету Б. О. Галкін, який прочитав лекції з курсу «Суд і правосуддя в СРСР» та професор Харківського юридичного інституту О. Н. Колесніченко, який прочитав лекції з курсу «Радянська криміналістика» [2, с. 7]. З юридичного факультету Львівського державного університету доцент В. І. Калинович був направлений у Київський державний університет імені Т. Г. Шевченка оренда Леніна, де прочитав повний курс лекцій з «Основ римського цивільного права» [2, с. 7].

У незалежній Україні співпраця із закордонними науковими установами та фірмами стала більш глобальною, викладачі беруть участь у наукових стажуваннях, грантах, налагоджують міжнародні контакти, випускають спільні публікації, організовують спільні наукові заходи, запрошують закордонних науковців для обміну досвідом. Наявна активна співпраця з такими закладами: юридичним факультетом Ягеллонського університету в Кракові (Республіка Польща); з Коледжем права Чикаго-Кент Іллінойського технологічного університету в США; з Вейсбаденським приватним університетом економіки і права у Німеччині. Є згадки про такі наукові стажування: 01–30 червня 2016 року доцент А. С. Мостовий стажувався в університеті м. Оснабрюк, Федеративна Республіка Німеччина; 15–28 січня 2018 року Н. В. Стецьк – в Центрі польських правових наук факультету права та адміністрації Варшавського університету [10, с. 2]; з 01 червня по 31 серпня 2021 року Н. Т. Паславська проходила наукове стажування в Університеті імені Фрідріха-Александра (Ерланген-Нюрнберг, Федеративна Республіка Німеччина) [9, с. 12].

Співпраця, яка налагоджується між університетами, сприяє не лише підвищенню кваліфікації викладачів, але й студентів. Так діє проєкт академічної мобільності у сфері вищої освіти Erasmus+ International Mobility. У 2023 році у межах цього проєкту студентку 3 курсу Ю. Р. Люльку скерували на навчання до Львівського Університету (Бельгія), студентку 3 курсу А. О. Совишен – на навчання в університет Турку (Фінляндія), студентку 4 курсу Ю. О. Кулебу – на навчання до Бергенського університету (Норвегія) [16, с. 4–8].

Зазнали значних змін курси та програми, які викладали на кафедрі. У 1940 році на кафедрі державного права викладали лише три предмети: Державне право СРСР, Адміністративне право СРСР, Фінансове право СРСР [4, с. 71–72]. У 1970-х роках на кафедрі державного та адміністративного права викладали такі курси, спецкурси: «Радянське державне право», «Державне

право буржуазних країн та країн, що визволились від колоніальної залежності», «Реакційна суть державно-правової ідеології та основних Інститутів буржуазного державного права», «Міжнародне право», «Право міжнародних договорів», «Організація Об'єднаних Націй», «Радянське адміністративне право», «Адміністративна відповідальність в СРСР», «Народний контроль в СРСР», «Радянське фінансове право», «Фінансово-бюджетна діяльність місцевих рад», «Радянське будівництво», «Діяльність місцевих Рад по керівництву соціально-культурним будівництвом», «Основи адміністративної діяльності органів внутрішніх справ», «Діяльність місцевих Рад депутатів трудящих в галузі керівництва промисловістю», «Основи науки управління» [3, с. 16–20]. У 2020-х роках на кафедрі адміністративного та фінансового права викладають такі дисципліни: «Адміністративне право», «Фінансове право», «Адміністративні послуги», «Адміністративно-правове забезпечення запобігання корупції», «Захист прав учасників дорожнього руху», «Митне право», «Юридичні інновації», «Банківське право», «Податкове право», «Проведення у справах про адміністративні правопорушення», «Правове регулювання оподаткування малого та середнього бізнесу», «Трансферне ціноутворення», «Енергетичне право» [18, с. 1–2].

Інформація про курси, спецкурси демонструє нам, що наука видозмінювалася і від потреб суспільства, держави впроваджувалися нові дисципліни, більш вузької спеціалізації.

Отже, впродовж майже одного століття розвиток адміністративно-правової культури мав один напрям, а саме дослідження навколо теми комунізму, соціалізму УРСР, СРСР та дружніх до неї держав. Це вплинуло на відносно уповільнений розвиток науки, але все ж він відбувся і в таких складних історичних умовах. Впроваджувалися нові наукові програми, курси, спецкурси; з'являлися і починали використовувати нові технології; студенти активно долучалися до наукової діяльності тощо.

З проголошенням Незалежності України розвиток адміністративної науки перейшов на новий етап, оскільки за основу покладено демократичні цінності та принципи взаємодії влади і суспільства, держави та місцевого самоврядування. Збільшилася кількість наукових досліджень, що мають вагоме методичне, теоретичне та практичне значення. Крім того, науковці активно розвивають національне державотворення, вивчають багатовіковий державотворчий досвід, його неперервність, стали правові традиції, політико-правові основи. Міжнародна співпраця відкрила нові можливості розвитку адміністративно-правової науки в подальшому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів ЛНУ у Львівській обл. Ф. Р-119. Оп. 23. Спр. 2. 40 арк.
2. Архів ЛНУ у Львівській обл. Ф. Р-119. Оп. 23. Спр. 30. 114 арк.
3. Архів ЛНУ у Львівській обл. Ф. Р-119. Оп. 23. Спр. 33. 41 арк.
4. Архів ЛНУ у Львівській обл. Ф. Р-119. Оп. 3. Спр. 5. 398 арк.
5. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 10. Львів: ЛНУ, 2020. 21 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/PROTOKOL-10-vid-25.06.2020.pdf> (дата звернення: 21.11.2024).
6. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 10. Львів: ЛНУ, 2023. 5 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/Protokol-10-vid-16.05.2023.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).
7. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 11. Львів: ЛНУ, 2020. 17 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/PROTOKOL-11-vid-31.08.2020.pdf> (дата звернення: 21.11.2024).
8. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 14. Львів: ЛНУ, 2023. 7 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/Protokol-14-vid-18.10.2023-roku.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).
9. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 18. Львів: ЛНУ, 2021. 15 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Protokol-18-vid-19.05.2021.pdf> (дата звернення: 21.11.2024).
10. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 19. Львів: ЛНУ, 2017. 3 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/06/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB-%E2%84%9619-%D0%B2%D1%96%D0%B4-26.12.2017.pdf> (дата звернення: 20.11.2024).
11. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 2. Львів: ЛНУ, 2024. 9 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/2024_02-1.pdf (дата звернення: 22.11.2024).
12. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 21. Львів: ЛНУ, 2021. 7 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/Protokol-21-vid-12.10.2021.pdf> (дата звернення: 21.11.2024).
13. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 22. Львів: ЛНУ, 2021. 10 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/Protokol-22-vid-16.11.2021.pdf> (дата звернення: 21.11.2024).
14. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 28. Львів: ЛНУ, 2018. 6 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/Protokol-28-vid-23.10.2018.pdf> (дата звернення: 20.11.2024).
15. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 3. Львів: ЛНУ, 2022. 10 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/PROTOKOL-3-vid-20.10.2022-roku.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).
16. Засідання Вченої ради юридичного факультету, протокол № 7. Львів: ЛНУ, 2022. 8 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/PROTOKOL-7-vid-30.12.2022-roku-1.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).
17. Кахнич В. С. Основи розвитку адміністративного права у Львівському університеті. *Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник*. 2022. № 13. С. 53–63.
18. Програмні цілі та завдання кафедри адміністративного та фінансового права. Львів: ЛНУ, 2021. 7 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/Prohramni-tsili-ta-zavdannia-kafedry-LNU_Kobyletskyy.docx (дата звернення: 21.11.2024).